

Historik Ehrensvärdsgatan 3, Stockholm

Kungsholmen och området kring Norr Mälarstrand var länge ett lantligt hantverksområde. Där dagens hus ligger har bland annat funnits tobaksodlingar, ammunitionsfabriker och militärförläggningar. Där vårt hus står låg fram till 1922 Pontonjärbataljonens kaserner. Stadsplanen för området väster om Pilgatan fastställdes 1930. Här övergår de slutna kvarteren i öppna gårdar. Björn Hedvall som ritade vårt hus var delaktig i det förslag med indragna och avtrappade takslut mot Norr Mälarstrand som sedan kom att byggas.

Huset på Ehrensvärdsgatan 3 stod klart 1931. Byggherre och byggmästare var Anders Dunder. Det var ett "planlösningsexperiment" som föll väl ut då lägenheterna snabbt blev uthyrda.

Om arkitekten Björn Hedvall

Björn Hedvall föddes 1889 och växte upp i Gävle. När han började på sitt första bygge var han fjorton år och händerna så små att han fick använda båda för att lyfta storteglet.

"Då flabbade murarna som var där åt en. Och det får man ju ... inte undra på."

Det spelade ingen roll. Han visste att han ville bli arkitekt och hade hoppat av skolan för att börja på bygget. Efter flytten till Stockholm gick han den långa vägen från Byggnadsyrkesskolan, Kungliga Tekniska högskolan och till sist Konstakademien. Samtidigt som han avslutade sin formella utbildning gifte han sig 1920 med Elna Kulle.

Tack vare att Hedvall parallellt arbetat som ritare hos Gustaf Linden hade han redan åtta år tidigare slutfört sitt första egna projekt, ett bostadshus med butiker i bottenvåningen och ett stall på gården i Linköping.

Han startade sitt arkitektkontor 1921 och arbetade ända in på 1970-talet. Hans sista projekt uppfördes i Rinkeby under perioden då miljonprogrammet byggdes. 1982 avled Björn Hedvall, 92 år gammal.

Han var en av 1900-talets mest produktiva arkitekter, verksam under sex decennier med närmare 600 projekt i sin verkförteckning. Hans namn är ganska obekant, men inte hans byggnader. Björn Hedvalls karriär blomstrade under funktionalismen, den svenska modernismen, och hans byggnadskonst tillhör 1930-talsarkitekturens finaste. Han sökte det sanna i varje projekt, det renhåriga och enkla, men han var ingen programmatisk funktionalist. Han ville, som han sa, "göra det vackert för människorna".

År 1928 vann han en arkitekttävling om kontors- och läkarehus vid hörnet Sturegatan och Humlegårdsgatan. Det blev ett av Stockholms första funkishus, byggt strax före Stockholmsutställningen 1930. Det var då funktionalismen introducerades på allvar i Sverige. Under utbyggandet av förorterna på 1930-40-talen ritade Björn Hedvall många av husen och ibland även stadsplanerna. Så var fallet i Ekshagen (de gula husen som kan ses längs E18 norr om Naturhistoriska riksmuseet). Där var han drivande i frågan om att bevara ekarna. Under 1950-talet arrangerades många kyrkotävlingar. Hedvall deltog i flera och vann den om Ängbykyrkan som invigdes 1959.

Redan tidigt var han intresserad av biografier och ritade drygt tjugo stycken runt om i landet. I Stockholm står han bakom exempelvis Lyran på Sveavägen 77, Royal på Kungsgatan 37, Park på Sturegatan 18 och Grand på Sveavägen 45.

Många byggnader ritade av Björn Hedvall finns uppförda på andra orter i landet och har därmed spridit hans goda bostadsarkitektur.

Sammanställt från den heltäckande biografien Renhårigt och enkelt – om arkitekt Björn Hedvall och hans arbete av Catrine Jurgander med biografi av Katarina Juvander. Utgiven 2012.